

Picardië

Somme - Oise - Aisne

De kade van Saint-Valery-sur-Somme
O. Leclercq/hemis.fr

De regio's van deze gids

(zie de kaart aan de binnenzijde van het omslag)

1 Baai van de Somme en Abbeville	blz. 68
2 Amiénois en Haute Somme	blz. 130
3 Oise	blz. 180
4 Laonnois en Soissonnais	blz. 280
5 Saint-Quentinois en Thiérache	blz. 340

Inhoud

NIET TE MISSEN

Een keuze uit de mooiste plekjes..... 6

DE REIS VOORBEREIDEN

Reistips 12

NAAR PICARDIË

Met de auto 14

Met de trein 14

Met het vliegtuig 15

VOOR HET VERTREK

Klimaat 16

Nuttige adressen 16

Overnachten 17

Uit eten 18

PICARDIË VAN A TOT Z

Rubrieken in alfabetische
volgorde 19

EERSTE WERELDOORLOG

De plekken van de Eerste
Wereldoorlog in deze gids 26

MET HET GEZIN

Bezienswaardigheden en
activiteiten voor het gezin 27

MEMO

Evenementen 29

Leestips 30

PICARDIË ONDER DE LOEP

PICARDIË VANDAAG

Een regio in beweging 34

De economie 36

Industrieel verleden 37

Het Tourisme de Mémoire 38

TRADITIES EN LEVENSKUNST

Feesten 39

Tradities 40

Gastronomie 42

KUNST EN CULTUUR

Archeologisch Picardië 44

Architectuur 45

ABC van de architectuur 48

Beroemde personen 52

De Picardische taal 53

NATUUR

Landschappen 54

Het water 56

Fauna, flora en leefomgeving 57

GESCHIEDENIS

Chronologie 60

1914-1918: de loopgraven 63

1940-1945: bezetting en verzet 64

STEDEN EN BEZIENSWAARDIGHEDEN

1 BAAI VAN DE SOMME EN ABBEVILLE

Baai van de Somme.....	72
Parc du Marquenterre	80
<i>Het avontuur van de Marquenterre.....</i>	82
Saint-Valery-sur-Somme.....	84
Ault.....	90
Rue.....	94
Crécy-en-Ponthieu.....	98
Vallei van de Authie.....	101
Abdij en tuinen van Valloires.....	105
Abbeville	110
<i>Een gewilde locatie.....</i>	113
Saint-Riquier	122
Kasteel van Rambures.....	126
Airaines	128

2 AMIÉNOIS EN HAUTE SOMME

Amiens	134
<i>Australische helden</i>	149
Ondergrondse stad van Naours..	156
Doullens.....	158
Albert.....	160
<i>Britse oorlogsmonumenten.....</i>	162
Historial de la Grande Guerre in Péronne.....	167
Ham	170
Montdidier.....	173
Poix-de-Picardie	177

3 OISE

Paleis van Compiègne.....	184
<i>Geschiedenis van het paleis.....</i>	186
Forêt de Compiègne.....	195
Longueil-Annel	204
Noyon.....	206
Kasteel van Pierrefonds.....	211
<i>Een herbouwde burcht</i>	212
Crépy-en-Valois	217
Forêt d'Halatte	223
Senlis.....	226
Abdij van Chaalis.....	235

Ermenonville en Mer de sable.....	238
Parc Astérix.....	241
Kasteel van Chantilly.....	246
<i>Het kasteel van Chantilly of de luister van de Montmorency's.....</i>	248
Saint-Leu-d'Esserent.....	263
Kathedraal van Beauvais.....	266
<i>Prestigieus verleden.....</i>	269
Gerberoy	278

4 LAONNOIS EN SOISSONNAIS

Laon	284
<i>Een beetje geschiedenis.....</i>	286
Chemin des Dames	295
<i>Strategische heuvelrug</i>	299
Forêt de Saint-Gobain.....	301
Coucy-le-Château-Auffrique.....	305
Soissons	308
Villers-Cotterêts.....	316
<i>Dumas van vader op zoon.....</i>	317
Forêt de Retz.....	320
La Ferté-Milon.....	324
Fère-en-Tardenois.....	327
Château-Thierry.....	331

5 SAINT-QUENTINOIS EN THIÉRACHE

Saint-Quentin.....	344
<i>Van Quintinus tot art deco.....</i>	348
Riqueval	352
Guise	355
De Thiérache.....	358
Hirson	363
Marle	366

Woordenlijst..... 368

Register 380

Kaarten en plattegronden..... 387

**RAADPLEEG VOOR
IEDERE PLAATS ONS
ADRESBOEKJE**

Niet te missen

Baai van de Somme★★, domein van zeehonden en vogels (blz. 72)

Gerberoy★★, de charme van rozen en vakwerkhuizen (blz. 278)

Een keuze uit de mooiste plekjes

Paleis van Compiègne★★★, keizerlijke weelde (blz. 184)

Forêt de Compiègne★★, het vroegere jachtgebied van de koningen van Frankrijk (blz. 195)

Pierrefonds★★, droomdecor voor een avonturenfilm (blz. 211)

Laon★★, boven op de 'gekroonde berg' (blz. 284)

Historial de la Grande Guerre★★, het verhaal van de Eerste Wereldoorlog (blz. 167)

Kathedraal van Amiens★★★, de koningin onder de Picardische kathedralen (blz. 135)

Kathedraal van Beauvais★★★, een uitzonderlijk monument (blz. 267)

Kasteel van Chantilly★★★, luisterrijke stallen en een fameuze schilderijencollectie (blz. 246)

Fotografie:

Blz. 6: L. Maisant/hemis.fr (boven); N. Thibaut/Photonstop (onder)

Blz. 7: T. Bogndr/age fotostock (linksboven); Y. Guichaoua/iTravelstock collection/age fotostock (rechtsboven); A. Chicurel/hemis.fr (onder)

Blz. 8: R. Soberka/hemis.fr (boven); A. de Valroger/Michelin (onder)

Blz. 9: P. Deloche/Godong/Photonstop (linksboven); Guichaoua/Guichaoua Photos/age fotostock (rechtsboven);

A. Chicurel/hemis.fr (onder)

Voor het vertrek

Klimaat

HET WEER

Weerberichten voor Frankrijk – www.meteo.fr - ☎ 3250 en dan een:

- 1 – voorspelling per departement
 - 2 – weerbericht per stad
 - 3 – weerbericht voor de kust
 - 5 – verkeersinformatie
 - 6 – weerbericht buitenland
- of ☎ 0 892 680 2 + het nr. van het departement (€ 0,34 per minuut).

SEIZOENEN

Lente

Dit is vaak een aangename periode, ondanks de maartse buien en de frisse ochtenden. De ideale tijd om flora en fauna te observeren; vooral de trekvogels in de kuststreek.

Zomer

Dit is natuurlijk het beste seizoen. De Picardische kust is dan op zijn aantrekkelijkst (stranden, duinen, watersportactiviteiten, trektochten en allerhande festivals) en in de grote steden is het dan minder druk.

Herfst

De herfst biedt een prachtig kleurenpalet en is het ideale seizoen voor jagers en vissers.

Winter

Koud maar feestelijk: het Sint-Nicolaasfeest, de kerstmarkt in Amiens. Zachter klimaat aan de kust.

Nuttige adressen

OVERKOEPELENDE ORGANISATIES

Comité Régional du Tourisme (CRT)

Picardië – 3 rue Vincent-Auriol - 80011 Amiens Cedex 1 - ☎ 03 22 22 33 66 - <http://picardietourisme.com>.

Comités Départementaux du Tourisme (CDT)

Aisne – 26 av. Charles-de-Gaulle - 02007 Laon Cedex - ☎ 03 23 27 76 76 - www.evasion-aisne.com.

Oise – Espace Galilée - Rue du Pont-de-Paris - BP 80822 - 60008 Beauvais Cedex - ☎ 03 64 60 60 60 - www.oisetourisme.com.

Somme – 21 rue Ernest-Cauvin - 80000 Amiens - ☎ 03 22 71 22 71 - www.somme-tourisme.com.

📍 De adressen van de toeristenbureaus worden vermeld in de rubriek 'Adresboekje' in het gedeelte 'Steden en bezienswaardigheden'.

ONLINE

www.vallee-somme.com – Toeristische site over de Sommevallei, van de bron (Corbie) tot aan de Baai van de Somme.

www.terascia.com – Portaal van de Grande Thiérache.

lanchron.fr – Picardische krant, met mogelijkheid Picardisch te horen.

www.agendaculturel.fr – Het culturele seizoen in Picardië.

www.baiedesomme.fr – Toeristische site over de Baai van de Somme.

www.espritdepicardie.com – Site samengesteld door Picardiërs:

toeristische trekpleisters, culturele agenda, gastronomie.

webtv.picardie.fr –

Site met video's over de regio.

INFORMATIE VOOR REIZIGERS MET EEN BEPERKING

Bezienswaardigheden met het symbool zijn toegankelijk voor personen met **beperkte mobiliteit**.

Toegankelijkheid van de toeristische infrastructuur

Zoek op fr.franceguide.com/voyageurs/tourisme-et-handicap of www.tourisme-handicaps.org naar de bezienswaardigheden met het label 'Tourisme et Handicap'.

Association Tourisme et

Handicap – 43 rue Marx-Dormoy - 75018 Parijs - ☎ 01 44 11 10 41 - www.tourisme-handicaps.org.

Association des Paralysés de

France (APF) – Direction de la Communication - 17 bd Auguste-Blanqui - 75013 Parijs - www.apf.asso.fr. De blog www.vacances-accessibles.apf.asso.fr vormt een goede gids voor uw vakantie.

Toegankelijkheid van toeristische en hotelvoorzieningen

De CRT de Picardie onderhoudt een site voor toeristen met een beperking: www.weekend-picardie-handicap.com.

APF: Franse bond voor verlamingsziekten:

APF de l'Aisne – 9 rue de Crimée - 02100 Saint-Quentin - ☎ 03 23 64 33 81.

APF de l'Oise – 78 rue Madeleine - 60000 Beauvais - ☎ 03 44 15 30 09.

APF de la Somme – 43 rue Sully - 80000 Amiens - ☎ 03 22 45 75 00.

Toegankelijkheid transport

Trein – Gids *Mobilité réduite* gratis verkrijgbaar op stations en in SNCF-winkels of op de site www.accessibilite.sncf.com

Servicecentrum **Accès Plus**:

☎ 0 890 640 650, doorkiesnummer 1 (€ 0,11 per minuut).

Vliegtuig – Air France biedt reizigers met een beperking de dienst **Assistance Saphir**:

☎ 0 820 012 424 (€ 0,12 per minuut) - www.airfrance.fr.

De Blauwe Gids

De Blauwe Gids is een uitgave van de NBAV, de Nederlandse Branchevereniging Aangepaste Vakanties en bevat een overzicht van reisorganisaties gespecialiseerd in aangepaste vakanties. www.deblauwegids.nl.

Overnachten

Een selectie van onze logeeradressen is te vinden onder 'Adresboekje' in het gedeelte 'Steden en bezienswaardigheden'.

Goed om te weten – Bij de Comités Départementaux en sommige lokale toeristenbureaus kunt u telefonisch reserveren. U kunt er ook terecht voor themabezoeken, korte verblijven en aanbiedingen.

ONZE SELECTIE

Om u te helpen bij uw keuze hebben we prijscategorieën opgesteld. De vermelde prijzen komen over-

PRIJSCATEGORIEËN		
	Overnachten	Uit eten
Goedkoop	tot € 70	tot € 20
Doorsneeprijzen	van € 70 tot € 110	van € 20 tot € 35
Wat meer luxe	van € 110 tot € 150	van € 35 tot € 50
Pure verwennerij	meer dan € 150	meer dan € 50

een met de minimum- en maximumtarieven voor een tweepersoonskamer in het hoogseizoen. In deze gids zijn ook campings en enkele bijzondere overnachtingsplekken opgenomen. Raadpleeg ook de **Guide Michelin France** en de **Guide Camping Michelin France**.

 Heel bijzonder: een chambre d'hôte in de abdij van Valloires of een meerdaagse boottocht op de Somme.

OVERNACHTEN OP HET PLATTELAND

Fédération des Stations Vertes de Vacances – www.stationsvertes.com. **Le Nouvion-en-Thiérache** en **Monampeuil** (Aisne); **Mers-les-Bains, Poix-de-Picardie** en **Rue** (Somme).

Bienvenue à la Ferme (Welkom op de boerderij) – Deze gids wordt uitgegeven door de Assemblée Permanente des Chambres d'Agriculture. Te koop in de boekhandel of op www.bienvenue-a-la-ferme.com. In deze gids vindt u boerderijherbergen, -campings en -vakantieoord, maar ook een uitgebreid activiteitenaanbod: jacht, paardrijden, educatieve activiteiten voor kinderen, kennismaking met de regionale gastronomie, proeverij en verkoop van boerderijproducten.

Gîtes de France – 56 rue St-Lazare - 75439 Parijs Cedex 09 - ☎ 01 49 70 75 75 - www.gites-de-france.com. Gids met verblijfsmogelijkheden op het platteland (chambres en tables d'hôte, trekkershutten, vissershutten, kindershutten, boerderijcampings, *gîtes Panda*). Zie ook www.gites.nl.

Onderkomens voor trekkers

Voor liefhebbers van trektochten, alpinisme, skiën, fietstoerisme en kanoën en kajakken is er de gids *Gîtes d'étape et Refuges* van A. en S. Mouraret. Te raadplegen op www.gites-refuges.com.

JEUGDHERBERGEN

Fédération Unie des Auberges de Jeunesse – ☎ 01 44 89 87 27 - www.fuaj.org. Jeugdherberg in **Amiens**. Een FUAJ-kaart wordt geleverd tegen een jaarlijkse contributie (16-25 jaar € 7, ouder dan 25 € 11). Gezinnen betalen € 20 (één of twee ouders met één of meer kinderen jonger dan 16 jaar). In **Péronne** zit de Auberge des Remparts (www.aubergedesremparts.fr), een toeristisch en sociaal onderkomen. Overnachting € 35 p.p. (lager tarief voor 2, 3, 4 of 5 pers.).

Uit eten

Onze selectie van restaurants is te vinden in elk 'Adresboekje' onder 'Steden en bezienswaardigheden'. In de boerderijherbergen of voormalige poststations, 'hostelleries' en brasseries worden traditionele gerechten geserveerd (blz. 42).

ONZE SELECTIE

De eetgelegenheden zijn ingedeeld in prijscategorieën op basis van de prijs van een volledige maaltijd (voorafje, hoofdmaaltijd, dessert). Om aan al uw wensen tegemoet te komen, presenteren we regionale, klassieke en gastronomische **restaurants**, maar ook adresjes voor een snelle hap. Raadpleeg ook de **Guide Michelin France**.

LABEL

Saveurs de Picardie

Picardië heeft een gezamenlijk regionaal label in het leven geroepen om traditionele producten uit de regio te promoten: in Aisne (rauwe ham, traditioneel varkensvlees, ingelegde uien), Oise (bier, mosterd, bloedworst) en Somme (eendenpaté, schorrenlam, macarons uit Amiens).

 www.terroirsdepicardie.com

Picardië van A tot Z

 Voor uitgebreide informatie kunt u zich richten tot de **Comités Départementaux** en de **Comités Régionaux du Tourisme** (blz. 14), en de 'Adresboekjes' onder 'Steden en bezienswaardigheden' raadplegen.

GOLF

Picardië telt meer dan 20 golfbanen: in Abbeville, Apremont, Château-Thierry, Compiègne Fort-Mahon, Quend-Plage, Grand-Laviers, Nampont-Saint-Martin, Salouël (3 km van Amiens), Querrieu (7 km van Amiens), Vineuil-St-Firmin (Chantilly) en Chaumont-en-Vexin.

Fédération Française de Golf – 68 rue Anatole-France - 92300 Levallois-Perret - ☎ 01 41 49 77 00 - www.ffgolf.org.

Ligue de Golf de Picardie – Rond-point du Grand-Cerf - 60260 Lamorlaye - ☎ 03 44 21 26 28 - www.golffiguedepicardie.com.

JAGEN

De jacht is een waar instituut in Picardië, waarbij er lokaal opvallende verschillen zijn: de vossenjacht (groepsjacht met een meute honden) in de bossen van Chantilly en Ermenonville in het departement Oise, jacht op wild in Somme, en jacht vanuit een hut aan de Baai van de Somme. Zie ook blz. 41.

Fédération Régionale des Chasseurs de Picardie – 1 bd Baraban - 80038 Amiens - ☎ 03 22 67 12 15 - www.frc-picardie.com.

Fédération des Chasseurs de la Somme – 1 bd Baraban - 80038 Amiens - ☎ 03 22 82 90 90 - www.fdc80.com.

ACDPM Baie de Somme – Zie blz. 89.

KANOËN EN KAJAKKEN

Rivierkajakken

De **kano** (oorspronkelijk Canadees) wordt voortbewogen met één enkele peddel. Het is het ideale vaartuig voor een dagtocht met het gezin vanuit een bepaalde plaats of voor de bezichtiging van een vallei. De **kajak** wordt voortbewogen met een dubbele peddel. Geschikt voor tochten over meren en de benedenloop van rivieren.

Zeekajakken

De uitrusting is dezelfde als bij een rivierkajak, maar de boten zijn langer en smaller. U mag niet verder dan een zeemijl (1852 m) uit de kust en het is raadzaam een gedegen kennis van de zee te hebben. De eerste keren wordt u begeleid door een ervaren kajakvaarder.

Fédération Française de Canoë-Kayak (FFCK) – 87 quai de la Marne - 94344 Joinville-le-Pont - ☎ 01 45 11 08 50 - www.ffck.org. De FFCK geeft de kaart *Rivières de France* uit, met daarop alle bevaarbare waterwegen.

Comité Régional de Picardie de Canoë-Kayak – www.crck-picardie.org.

OPENBAAR VERVOER

Regionaal netwerk – Voor het openbaar vervoer kunt u terugvallen op het netwerk van treinen en bussen van de TER Picardie (www.ter-sncf.com).

Daarnaast zijn er de transportnetwerken per departement: Aisne: www.cita.asso.fr Oise: www.oise-mobilite.fr Somme: www.trans80.fr Zie ook blz. 11-12.

De eigen fiets meenemen –

In sommige treinen kunt u uw eigen fiets gratis meenemen. Ook in intercity's, met name op de lijnen Parijs-Saint-Quentin en Parijs-Amiens-Abbeville-Noyelles-sur-Mer (Baai van de Somme). Raadpleeg de dienstregeling en let op het fiets-pictogram (www.velo.sncf.com).

Baai van de Somme – Deze streek geeft voorrang aan **groene mobiliteit** en heeft er een site aan gewijd: www.ecomobilite-baiedesomme.fr.
(📍 Zie Adresboekje Baai van de Somme blz. 76 voor meer info).

PLEZIERVAART

De rivieren en kanalen waren voorheen voorbehouden aan de binnenvaart. Nu vormen de 1220 km aan waterwegen een aangename manier om de streek te doorkruisen met een plezierjacht.

Een overzicht van de diverse **jachthavens** vindt u op de site van de regionale CRT. De meeste badplaatsen en havens hebben speciale aanlegplaatsen voor pleziervaartuigen. Wat riviertoerisme betreft is vooral de **Somme** een aanrader. In de gids *La Somme*, Éd. du Breil (te bestellen op www.france-waterways.com) vindt u een goed overzicht van aanlegplaatsen, sluizen, bootverhuurbedrijven en vaaromstandigheden.

Verhuur van woonboten

Met *house boats*, doorgaans uitergerust voor zes tot acht personen, kunt u de kanaaldorpen vanuit een ander perspectief bekijken (dag-, week- of weekendverhuur). In het hoogseizoen is het mogelijk om boten met of zonder bemanning te huren. Inlichtingen in het kantoor van de havenmeester.

Cappy Canoë – Base Nautique - 80340 Cappy - ☎ 06 12 86 27 46. Bootverhuur per dag of dagdeel voor 10 tot 12 personen.

Locaboat Holidays – Zie blz. 155.

Waterkaarten

Interval Éditions - Navicarte – 175 rue Jean-Jacques-Rousseau - 92138 Issy-les-Moulineaux Cedex 20 - ☎ 04 91 54 38 97 - www.navicarte.fr.

RONDLEIDINGEN

Schrijf u tijdig in bij het toeristenbureau. Rondleidingen zijn in de zomer vaak snel volgeboekt; meestal minimaal vier deelnemers vereist.

Villes et Pays d'Art et d'Histoire

Onder dit label heeft het ministerie van Cultuur en Communicatie 135 steden en streken ondergebracht die zich actief inzetten voor het opwaarderen en propageren van hun architectuur en cultureel erfgoed: algemene en bijzondere rondleidingen onder leiding van een gids of erfgoedkenner, erkend door het ministerie. Inlichtingen bij de plaatselijke toeristenbureaus of op www.vpah.culture.fr.

(📍 Met het gezin (blz. 27).

(📍 Villes d'Art et d'Histoire in deze gids: Amiens, Beauvais, Chantilly, Laon, Noyon, Saint-Quentin en Soissons.

SCHELPIEREN RAPEN

In de Baai van de Somme mogen particulieren geen schelpdieren rapen in de periode dat deze activiteit is opengesteld voor de professionele vissers (*informatie in het toeristenbureau van Crotoy* - ☎ 03 22 27 05 25). Maximaal 5 liter schelpdieren per persoon per dag.

Rond dit thema zijn er ook natuurwandelingen (📍 *Adresboekje van St-Valery-sur-Somme blz. 89 en Baie de Somme blz. 79*).

STRANDZEILEN

Een kruising tussen een kart (op drie wielen) en een zeilboot. De zeilwagen kan, uitsluitend voortgeblazen door de wind, een snelheid

van meer dan 100 km/u bereiken op de brede stranden die in Picardië bij eb ontstaan. Een aanverwante bezigheid is speedsail, met een windsurfplank op wieltes.

Fédération Française de Char à Voile – 17 rue Henri-Bocquillon - 75015 Parijs - ☎ 01 45 58 75 75 - www.ffcv.org.

Comité Départemental de Char à Voile de la Somme – 208 route de Quend - 80120 Fort-Mahon-Plage - ☎ 06 61 49 79 91 - www.charavoile80.org.

STREEKPRODUCTEN

U vindt tal van adressen in de Adresboekjes in het deel 'Steden en bezienswaardigheden'. Soms is het mogelijk om de producenten te bezoeken.

Etenswaar

'Speciale' bieren – Stop onderweg bij de lokale bierbrouwers voor uitstekende geschenkideeën.

Snoep en suikergoed – In Ham maakt men de **croquants**, met de afbeelding van generaal Foy. De **soissoulet** ziet eruit als de beroemde droge witte bonen uit Soissons, maar het is echt een snoepje. En natuurlijk de typische producten van suikerbietenland Picardië: lichte en donkere **cassonade** en **kandijnsuiker**, ware edelstenen om weg te zuigen.

Gebak – In de streek rond Abbeville krijgen ze nooit genoeg van de **gâteau battu**, een soort brioche.

Voor thuis

Mandenmakers – **Origny**, in de Thiérache, blijft trouw aan zijn traditioneel handwerk: hier kunt u een tenen mand kopen voor de boodschappen... of anders te gebruiken als informele handtas.

Voor kinderen

Picardische marionetten – Neem een kijkje in de gespecialiseerde winkel in de wijk Saint-Leu in

Amiens, waar de typische lokale poppen worden gemaakt. De verzorgde kleding en de keuze van kledingstukken maakt van elke pop een uniek product.

THEMAROUTES

Grande Guerre – De Eerste Wereldoorlog heeft een grote impact op de regio gehad. Zie blz. 25 voor routes, monumenten, begraafplaatsen, websites e.d.

TOERISTENTREINEN

Dankzij het enthousiasme van enkele liefhebbers rijden er weer stoom- en andere oude treinen.

Le Chemin de Fer de la Baie de Somme

– Oude wagons met balkons rijden heen en weer tussen Noyelles en Cayeux over het oude spoor langs de badplaatsen Le Crotoy, Saint-Valery-sur-Somme en Cayeux-sur-Mer.

🌀 *Baai van de Somme (blz. 78).*

Le P'tit Train de la Haute Somme

– Ten zuiden van Albert, op 3 km van Bray-sur-Somme. Een treintje (14 km, 1.30 uur heen en terug) brengt u van Froissy naar Dompierre en gaat op de terugweg door de Cappytunnel (300 m).

Voor vertrek bezoekt u het Musée des Chemins de Fer Militaires et Industriels. 🌀 *Froissy, dicht bij Amiens (blz. 150).*

Le Chemin de Fer Touristique du Vermandois

– Vanaf het station van Saint-Quentin vertrekken diverse tochten per stoomtrein over de hoofdsporen van de SNCF.

🌀 *Saint-Quentin (blz. 350).*

TREKTOCHTEN PER FIETS

Het netwerk van kleine landwegen leent zich uitstekend voor fietstochten. Het is mogelijk de fiets mee te nemen in de trein; in de regionale treinen, maar ook in de treinen vanuit Parijs en Amiens naar het station van de Baai van de

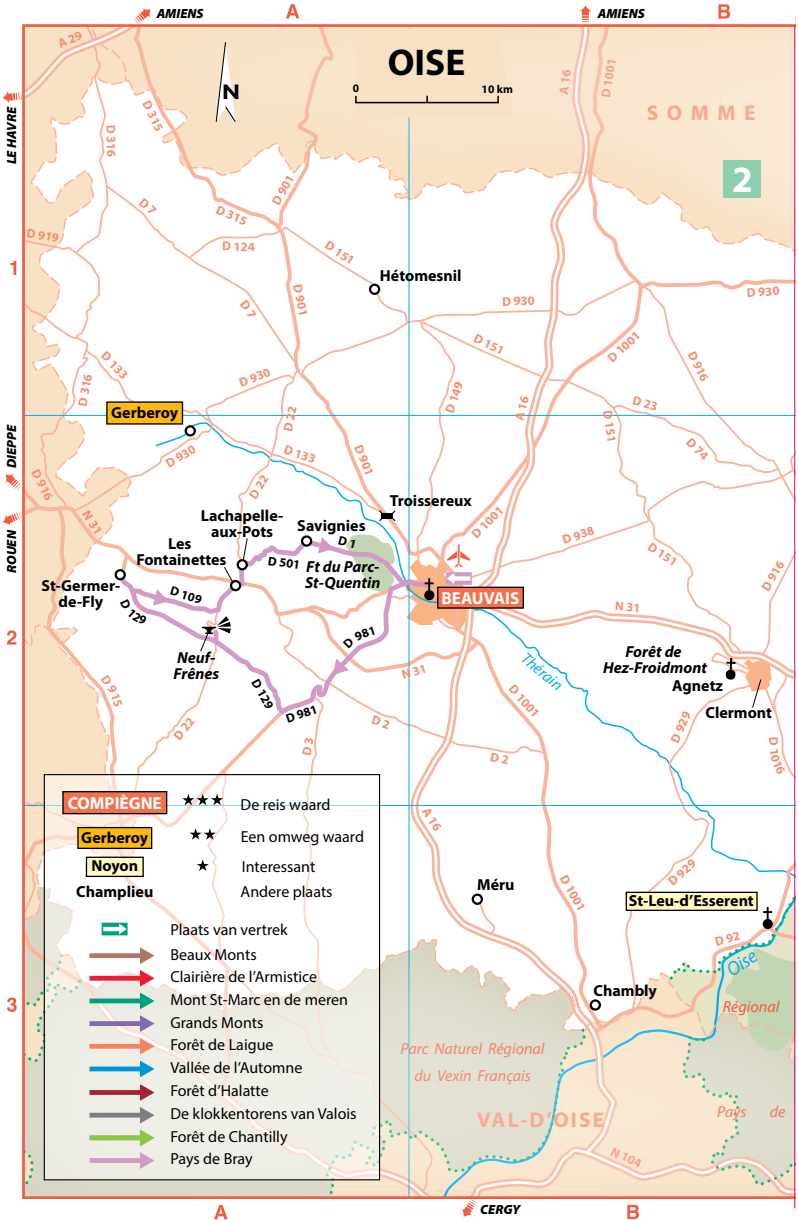

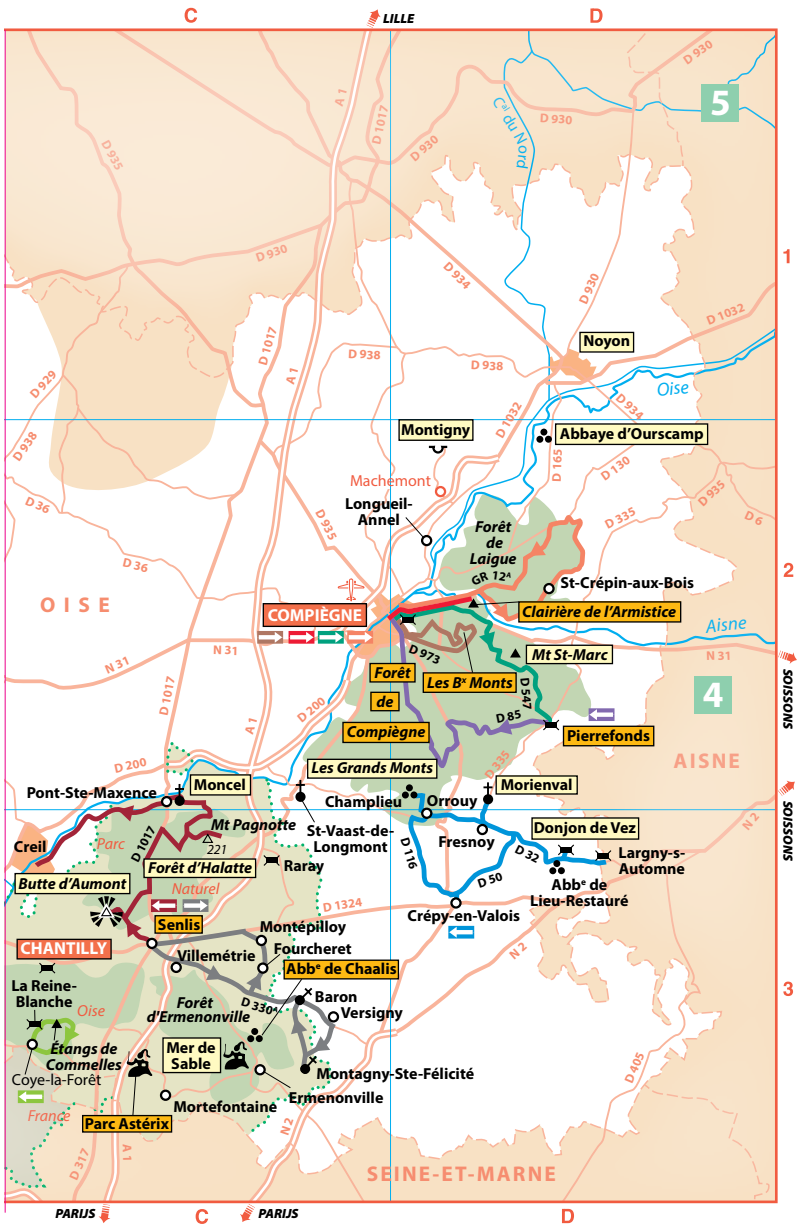
meer adressen

Oise **3**

Michelinkaart 305 – Oise (60)

- ▶ **PALEIS VAN COMPIÈGNE***
EN FORÊT DE COMPIÈGNE**** 184
- Ten noorden van Compiègne:
- ▶ **LONGUEIL-ANNEL** 204
- ▶ **NOYON*** 206
- Ten zuiden van Compiègne:
- ▶ **KASTEEL VAN PIERREFONDS**** 211
- ▶ **CRÉPY-EN-VALOIS EN RONDRIT** 217
- ▶ **BOS VAN HALATTE*** 223
- ▶ **SENLIS** EN DE KLOKKENTORENS VAN VALOIS** 226
- ▶ **ABDIJ VAN CHAALIS**** 235
- ▶ **ERMENONVILLE EN MER DE SABLE** 238
- ▶ **PARC ASTÉRIX**** 241
- ▶ **KASTEEL VAN CHANTILLY*** EN RONDRIT** 246
- ▶ **SAINT-LEU-D'ESSERENT*** 263
- Ten westen van Compiègne:
- ▶ **KATHEDRAAL VAN BEAUVAIS*** EN RONDRIT** 266
- ▶ **GERBEROY**** 278

Paleis van Compiègne

39.517 inwoners (108.234 agglomeratie) – Oise (60)

Een grote stad aan de rand van het bos en een paleis dat uitkijkt op een oneindig woud, dat zijn de eerste indrukken die Compiègne op de bezoeker maakt. Maar de stad valt niet samen met het kasteel, het decor van overdadige feesten tijdens het Tweede Keizerrijk. Zij moet het ook hebben van haar oude centrum met zijn leuke en drukke winkelstraten, met hier en daar een monument dat herinnert aan haar Karolingische oorsprong en met musea die uiteenlopende collecties herbergen. Natuurliefhebbers kunnen een van de vele routes volgen die uitgezet zijn in het bos, waar in 1918 en in 1940 de wapenstilstand werd getekend.

ADRESBOEKJE: BLZ. 201

INLICHTINGEN

Toeristenbureau – Place de l'Hôtel-de-Ville - 60200 Compiègne - ☎ 03 44 40 01 00 - www.compiègne-tourisme.fr - april-sept.: 9.15-12.15, 13.45-18.15, zo, feestd. 10.00-12.15, 14.15-17.00 u; rest v.h. jaar: dag. beh. zo 9.15-12.15, 13.45-17.15, ma 13.45-17.15 u - gesl. bep. feestd.

Rondleiding – www.compiègne-tourisme.fr - Pasen-eind okt.: zo, feestd. 15.30 u - € 5 (tot 12 jaar gratis). Compiègne organiseert rondleidingen en themabezoeken onder leiding van gidsen-conferenciers die zijn erkend door het ministerie van Cultuur en Communicatie.

Uitstapjes in het bos – www.compiègne-tourisme.fr - € 10 (tot 6 jaar gratis). Het toeristenbureau organiseert okt.-maart in samenwerking met het ONF (Office National de Forêts) op verzoek thematochtjes door het bos (over het burlen van herten, paddenstoelen en dergelijke). Het toeristenbureau geeft ook een gids uit met boswandelingen.

LIGGING

Regiokaart blz. 183, CD2 – *Michelin*kaart 305 H4. De stad ligt verborgen tussen het bos van Laigue en het bos van Compiègne in het dal van de Oise, tussen Beauvais in het westen en Laon in het oosten. Vanuit Parijs rijdt u via de A1, vanuit het noorden via de A1/A2.

AANRADERS

De historische woongedeelten en het Musée de la Voiture et du Tourisme, de tochtjes door het bos en de *picantins* (chocolaatjes met hazelnoot).

PLANNING

Reken op 2 uur om het paleis te bezichtigen, een hele dag voor de stad en nog een halve dag voor het bos. Geniet van de bruisende sfeer in Compiègne tijdens het vertrek van de wielervedstrijd Parijs-Roubaix, elk jaar begin april, of tijdens het Festival des Forêts, dat eind juni-begin juli wordt gehouden.

MET KINDEREN

Het klimparcours in het bos 'Grimp'à l'arb' (Klim in de boom!) en het Musée de la Figurine Historique.

Het paleis, een voormalige koninklijke en keizerlijke residentie, gevel aan de tuinkant
N. Thibaut/Photononstop

★★★ Beziichtigen van het paleis Plattegrond blz. 189

☎ 03 44 38 47 00 - www.musee-chateau-compiegne.fr - ♿ - 10.00-17.15 u - *gesl. di, 1 jan., 1 mei, 25 dec.* - € 7,50 (tot 26 jaar gratis) - € 9,50 incl. wisseltonstellingen - gratis 1ste zo van de maand - rondleiding met gids of gids-conferencier op aanvraag (1 uur) voor de historische woongedeelten en het Musée de la Voiture et du Tourisme - audiogids beschikbaar (€ 1) - gratis toegang tot het park.

🗣 Informeer direct bij aankomst naar de dagelijks wisselende tijden van de rondleidingen; de woongedeelten van de koning van Rome zijn alleen met een gids-conferencier toegankelijk, op reservering en tegen extra betaling.

Het kasteel is tussen 1751 en 1788 onder Lodewijk XV gebouwd naar ontwerp van architect Ange-Jacques Gabriel. Het beslaat een driehoek van ruim 2 ha en heeft een klassieke strengheid met een regelmatige ordening. Het fronton op Ionische zuilen verleent de strenge gevel enige grootsheid. Het interieur met tapijten, meubels uit de 18de eeuw en het Eerste en Tweede Keizerrijk is een bezoek waard. Let op het bovendeurstuk van Sauvage (1744-1818).

Het **Keizerlijk Theater**, waarvan de bouw in 1867 begon in opdracht van Napoleon III maar in 1870 werd stilgelegd, opende zijn deuren pas in 1991. Sinds die tijd worden er muziekkuitvoeringen gegeven. Het interieur is geïnspireerd op dat van de opera van Versailles.

★★ HISTORISCHE VERTREKKEN Plattegrond blz. 189

Na de wachtkamer passeert u de Grote Trap van de Koningin of 'Escalier d'Apollon' en volgt de Zuilengalerij. Deze voert naar de **staatsietrap (1)** met de smeedijzeren leuning (18de eeuw). Op de overloop staat een de Gallo-Romeinse sarcofaag die in de abdijkerk St-Corneille diende als doopvont. Op de eerste verdieping zit de **Salle des Gardes du Roi (2)**. De antichambre of **Salon des Huissiers (3)** daarachter gaf toegang tot het appartement van de koning (*links*) en de koningin (*rechts*).

Geschiedenis van het paleis

OORSPRONG

Een paleis dat Karel de Kale bouwde naar voorbeeld van dat van zijn grootvader Karel de Grote in Aken, ging bij het Verdrag van Verdun (843), waarbij het Karolingische Rijk werd verdeeld, naar zijn broer Lodewijk. De stad groeide rond de residentie van de **Karolingers** en de door Karel gestichte abdij, waarvan alleen de 14de-eeuwse kloostergang bewaard is. Hier werden vanaf de 10de eeuw de relieken van de **H. Cornelius** bewaard en de stoffelijke resten van de koningen, totdat de Saint-Denis in Parijs die functie overnam. In de 13de eeuw kreeg de stad een muur, die door koning Karel V werd versterkt. In 1374 werd een kasteel gebouwd, de oorsprong van het paleis.

Gevangene Jeanne d'Arc

In mei 1430 hebben Engelsen en Bourgondiërs hun kamp opgeslagen bij Compiègne. Jeanne d'Arc steekt op 23 mei de Oise over en verjaagt de Bourgondische voorhoede. Er komt echter versterking. De Fransen worden in de flank aangevallen door de Engelsen en moeten zich terugtrekken. Jeanne dekt met een handvol mannen de terugtocht. Ze komen bij de slotgracht, maar de brug is op bevel van de gouverneur opgehaald, uit vrees dat de vijand mee naar binnen zou glippen. Tijdens de strijd licht een Picardische boogschutter Jeanne uit het zadel en ze wordt gevangengenomen. Deze gebeurtenis speelde zich af bij de huidige Place du 54e-Régiment d'Infanterie, waar haar **rusterstandbeeld** staat van de hand van Frémiet.

KONINKLIJK PALEIS...

Grote werkzaamheden

De koningen verblijven graag in Compiègne. Toch heeft het kasteel, met vier hoofdgebouwen die schuin rond een centrale binnenplaats liggen, niets van een lustslot. Lodewijk XIV zei: 'In Versailles woon ik als een koning, in Fontainebleau als een prins en in Compiègne als een boer.' Hij laat nieuwe appartementen met uitzicht op het bos aanleggen en verblijft hier 75 keer, telkens gepaard met feesten en militaire kampen, zoals in 1698 bij zijn laatste bezoek. Lodewijk XV geeft in 1738 opdracht voor een totale verbouwing van het paleis, zodat hij er kan verblijven met zijn hofhouding en ministers. Zijn 'grote plan' van 1756 wordt stopgezet vanwege de Zevenjarige Oorlog. Lodewijk XVI laat op zijn beurt omvangrijke werkzaamheden uitvoeren, die echter onvoltooid blijven. In 1785 trekt hij in het nieuwe koninklijke appartement, dat later wordt bewoond door Napoleon I. Aan de tuinkant van het paleis ligt op de plaats van de slotgracht van koning Karel V een groot terras dat via een bordes met de tuinen is verbonden. In 1795 wordt de hele inboedel geveild.

Uiteenlopende bestemmingen

Na de Franse Revolutie wordt het paleis gebruikt door een cadettenschool en daarna door een vakschool. In 1806 wordt dit de keizerlijke woning: Napoleon I laat het restaureren door de architect Berthaut, de binnenhuisarchitecten Dubois en Redouté en de schilder Girodet.

Huwelijkskasteel

Op 14 mei 1770 maken de *dauphin*, de toekomstige Lodewijk XVI, en Marie-Antoinette van Oostenrijk kennis met elkaar in het bos van Compiègne.

Op 27 maart 1810 brengt Marie-Louise, die per volmacht met Napoleon I is getrouwd, de avond met de keizer door in Compiègne; met ceremonies in Saint-Cloud en Parijs wordt het in Parijs en Wenen bekookstooft huwelijk ingezegend.

In 1832 huwelijkt Lodewijk Filips, die de kaatsbaan verbouwde tot theater, hier zijn dochter Louise-Marie uit aan koning Leopold I van België.

... EN KEIZERLIJKE RESIDENTIE

De 'series' van het Tweede Keizerrijk – Compiègne is de favoriete residentie van Napoleon III en keizerin Eugénie. Ze komen voor de herfstjacht en om Europese vorsten en prinses, evenals beroemdheden van die tijd, te ontvangen in vijf 'series' van tachtig personen.

Het onderbrengen van de gasten is een groot probleem. Sommigen moeten genoegen nemen met kamers onder de hanenbalken. Jachtpartijen, bals, theateruitvoeringen, amoureuze en politieke intriges spelen zich hier af. De hovelingen leven in ongekende luxe. Op een regenachtige middag maakt Mérimée ter vermaak van het keizerlijke paar en hun gasten zijn beroemde *Dictée* vol lastige taalkwesties. De keizerin maakt de meeste fouten: 62. Pauline Sandoz, de schoondochter van Metternich, maakt er slechts 3. Ten gevolge van deze feesten moest het meubilair uit het Eerste Keizerrijk grotendeels worden vervangen. De gebeurtenissen van 1870 onderbreken dit vrolijke leven.

DE TWEE WERELDOORLOGEN

Het historische onderhoud van 1918

'Met wie heb ik de eer?' vraagt Foch.

'Met de gevolmachtigde afgezanten van de Duitse regering,' antwoordt Erzberger, hoofd van de afvaardiging. Hij geeft de opperbevelhebber de geloofsbrief van de delegatie. Foch trekt zich terug om ze te lezen, komt terug en vraagt: 'Wat is het doel van uw bezoek?'

'Wij komen de voorstellen van de geallieerden in ontvangst nemen om tot een wapenstilstand te land, ter zee en in de lucht te komen,' antwoordt Erzberger.

'Ik heb geen voorstellen voor u,' antwoordt Foch.

Oberndorff, de diplomaat, komt tussenbeide. 'Indien mijnheer de maarschalk het verkiest, zeggen we dat wij komen vragen onder welke voorwaarden de geallieerden instemmen met een wapenstilstand.'

'Ik heb geen voorwaarden.'

Erzberger leest de tekst voor van de notitie van president Wilson waarin staat dat maarschalk Foch bevoegd is om de voorwaarden voor de wapenstilstand bekend te maken.

'Verzoekt u om een wapenstilstand?' vraagt de maarschalk. 'Als u hierom verzoekt, kan ik u mededelen onder welke voorwaarden deze kan worden gesloten.'

Oberndorff en Erzberger verklaren dat zij verzoeken om een wapenstilstand. In 1917-1918 is het paleis het hoofdkwartier van Nivelle en daarna van Pétain. In 1919 verwoest een brand een deel van de koninklijke appartementen.

De Tweede Wereldoorlog

Compiègne wordt zwaar getroffen door bombardementen. **Camp de Royallieu** in Compiègne is van 1941 tot 1944 doorgangskamp van de nazi's voor joden op weg naar de concentratiekampen. Hieraan herinneren herdenkingsmonumenten voor de ingang van het militaire kamp en op het station.

Appartement du Roi et des Empereurs

Salle à Manger de l'Empereur (4) – De inrichting van de keizerlijke eetzaal dateert uit het Eerste Keizerrijk. Muren van imitatiemarmer en imitatieonyx, deuren met daarboven grisailles van Sauvage, van wie ook de trompe-l'œil met Anacreon is. Op 1 mei 1814 ontving Lodewijk XVIII hier tsaar Alexander, die twijfelde of hij de Bourbons weer op de Franse troon zou zetten. Tijdens het Tweede Keizerrijk werd er een klein theater ingericht, waar vrienden van de keizerin revues opvoerden.

Salon des Cartes (5) – Deze antichambre van edelen onder Lodewijk XVI was onder Napoleon I de officierskamer. Onder Napoleon III werd de salon adjudanten- of kaartenkamer. Meubels uit het Eerste (stoelen met tapijtwerk uit Beauvais) en Tweede Keizerrijk. Let op de spelletjes: sjoelen en Japans biljart.

Salon de Famille (6) – De voormalige slaapkamer van Lodewijk XVI. **Uitzicht**★ op het park tot aan de Beaux Monts. Uit de meubels blijkt de voorliefde van keizerin Eugénie voor verschillende stijlen: Lodewijk XV-fauteuils naast bankjes met drie plaatsen (*indiscrets*) die kenmerkend zijn voor het Tweede Keizerrijk.

Cabinet du Conseil (7) – Compiègne was, met Versailles en Fontainebleau, het derde kasteel waar de koning raad hield. De vertegenwoordigers van de republiek Genua en van Frankrijk sloten hier twee verdragen (1756 en 1764) waarmee de Franse troepen het recht kregen een garnizoen te legeren in de havens van Corsica. Een wandtapijt toont hoe Lodewijk XIV de Rijn oversteekt.

Chambre à Coucher de l'Empereur (8) – De slaapkamer van de keizer is in dezelfde staat gebracht als tijdens het Eerste Keizerrijk. Fries met adelaars en meubilair van Jacob Desmalter.

Bibliotheek (9) – Dit vertrek is in het Eerste Keizerrijk ingericht als bibliotheek. De boekenkasten, het mechanische bureau (zo genoemd vanwege een geheime lade) en de meubelen zijn van Jacob Desmalter. Op het plafond: *Minerva tussen Apollo en Mercurius* van Girodet. Een geheime deur achter naaiboeken leidde naar het appartement van de keizerin.

Appartement de l'Impératrice

Het eerste vertrek is het enige waarin Marie-Antoinette ooit verbleef.

Salon de Déjeuner (10) – Het prachtige eetvertrek dat werd ingericht voor Marie-Louise is bekleed met lichtblauwe en lichtgele zijde.

Salon de Musique (11) – Dit was een van de favoriete kamers van keizerin Eugénie. Meubelen uit het appartement van Marie-Antoinette in Saint-Cloud. Keizerin Eugénie hield de herinnering aan de onfortuinlijke koningin levend.

Chambre de l'Impératrice (12) – De kamer van de keizerin heeft een hemelbed met gordijnen van witte zijde en van met goud geborduurde mousseline. Werk van Girodet (*De jaargetijden*, *De morgenster*). Het boudoir, uitkomend op de kamer, fungeerde als kleed- en badkamer.

De laatste drie kamers zijn ingericht in de stijl van het Eerste Keizerrijk. In de

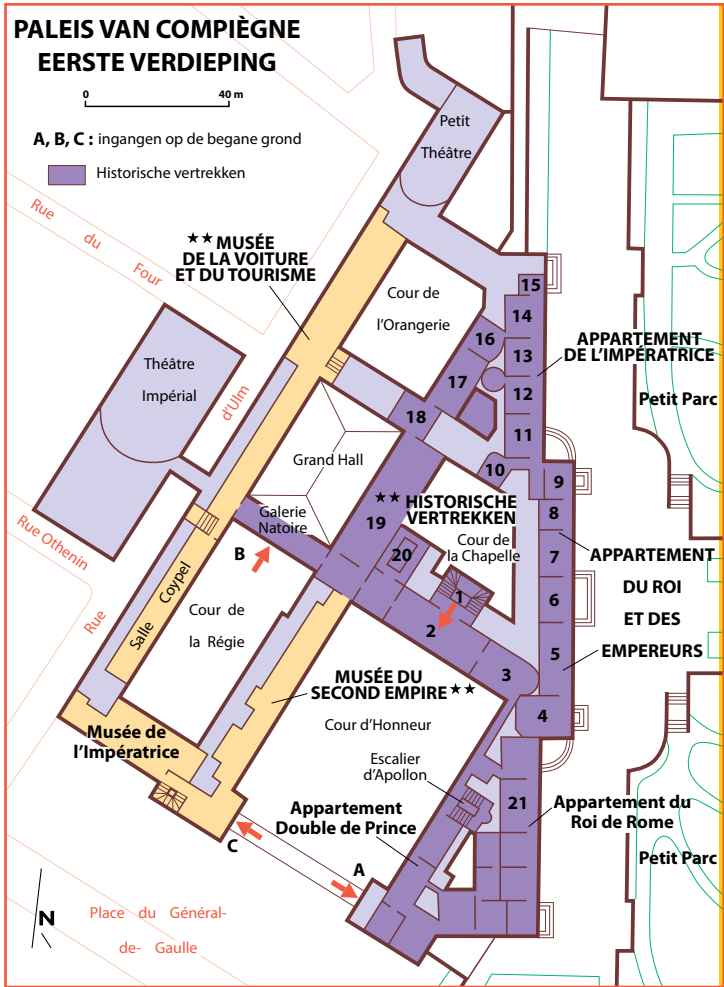
Grand Salon (13) staan de stoelen volgens de etiquette rond een canapé.

De **Salon des Fleurs (14)** dankt zijn naam aan de met lelies beschilderde panelen, naar Redouté. In de **Salon Bleu (15)** steekt het blauw van de muren en stoelen af tegen het rode marmer van de haard en de consoles. Aan het eind van het Tweede Keizerrijk was dit het domein van de keizerlijke prins.

Salle à Manger de l'Impératrice (16) – Bescheiden afmetingen. De muren zijn bekleed met stucwerk van imitatiemarmer. Hier vond de eerste maaltijd plaats van aartshertogin Marie-Louise in gezelschap van de keizer.

Galerie des Chasses de Louis XV (17) – De jachtgalerij is behangen met gobelins uit 1735 naar kartons van Oudry. Op een van de wandtapijten staat

PALEIS VAN COMPIÈGNE

een jacht aan de Oise afgebeeld, met de silhouetten van Compiègne en de voormalige abdij van Royallieu. De reeks loopt door in de **Galerie des Cerfs (18)**, de gardezaal van de koningin en van de keizerin.

Galerie de Bal (19) – De balgalerij is gebouwd voor de komst van Marie-Louise. Twee verdiepingen met kleine appartementen zijn doorgebroken. De plafondschilderingen verheerlijken de overwinningen van de keizer. Achter in de zaal zijn mythologische scènes van Girodet te zien. In het Tweede Keizerrijk was dit de eetzaal van de 'series' (zie blz. 187).

Galerie Natoire en Salle Coypel – Gebouwd onder Napoleon III als verbinding met het theater (onvoltooid). De decoratie vertelt de geschiedenis van Don Quichot, **kartons van wandtapijten**★ van Natoire (1700-1777).

Kapel (20) – De beoogde grote kapel is nooit gebouwd en deze (uit het Eerste Keizerrijk) is verbazingwekkend klein voor zo'n groot kasteel. Hier trouwde

Vertaling	Harry Bunk, Frans Lueb, Rob de Ridder, Marian van der Ster
Eindredactie	Jaap Verschoor
Boekverzorging	Asterisk*, Amsterdam
Omslagfoto	Shutterstock/Nick Nick
Oorspronkelijke titel	Picardie - Baie de Somme
Oorspronkelijke uitgever	Michelin, Parijs
Uitgevers	Philippe Orain (Michelin, Parijs) Lieven Defour (Lannoo, Tielt) Catherine Guégan, Emmanuelle Souty
Eindredactie	Arnaud Goumand, Philippe Gallet, Martin Balédent, Mélanie Cornière, Grace Coston, Sophie Fréret, Denis Girette, Laurent Loiseau, Sylvestre Bresson, François Cochet, Guillaume de Fonclare, Denis Rolland
Redactie	Christelle Le Déan Keppie&Keppie, Varsenare Michèle Cana, Thierry Lemasson, Denis Rasse Christelle Clément, Aisne Tourisme; Anne-Sophie Ligi, Oise Tourisme; Aurélie Wallet, Somme Tourisme; Didier Broussard, Maria Gaspar, Jérôme Lévêque
Grafisch ontwerp	
Omslagontwerp	
Cartografie	
Met dank aan	

© Michelin, 2015

© Cartografie: Michelin

© Nederlandse tekst: Uitgeverij Lannoo nv, Tielt, 2016

Het redactieteam heeft de grootste zorg besteed aan de samenstelling en de controle van deze gids. Maar omdat de gegevens voortdurend gewijzigd worden, moet de praktische informatie (prijzen, adressen, bezoeken, telefoonnummers, bezienswaardigheden, internet-adressen) worden beschouwd als een aanwijzing. Het is dan ook best mogelijk dat bepaalde info bij het verschijnen van deze gids niet helemaal correct of volledig is. Wij kunnen daar niet verantwoordelijk voor worden gesteld.

Deze gids bestaat voor en door u; u bewijst ons dan ook een grote dienst door eventuele tekortkomingen of vergissingen te melden. Aarzel niet om ons uw opmerkingen en suggesties over de inhoud van deze gids mee te delen. Bij een eerstvolgende bijgewerkte editie zullen wij daar rekening mee houden.

Contactadres

De Groene Reisgids
Uitgeverij Lannoo
Kasteelstraat 97
B-8700 Tielt
degroenereisgids@lannoo.be

De Groene Reisgids
Uitgeverij Terra Lannoo bv
Papiermolen 14-24
NL-3994 DK Houten
degroenereisgids@terralannoo.nl

www.lannoo.com

D/2016/45/163 - NUR 512
ISBN 978 94 014 3107 1

Niets uit deze uitgave mag worden veelevoudigd en/of openbaar gemaakt door middel van druk, fotokopie, microfilm of op welke wijze ook zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de uitgever.